

03/20**Majetek státu a prostředky státního rozpočtu určené pro činnost Vězeňské služby České republiky**

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2003 pod číslem 03/20. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Mgr. Marie Hošková.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s majetkem státu a s prostředky státního rozpočtu ve Vězeňské službě České republiky.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2001 a 2002, v případě věcných souvislostí i období předchozí.

Kontrola byla provedena u Ministerstva spravedlnosti (dále jen „MSP“) a u Vězeňské služby České republiky (dále jen „VS ČR“).

Kontrolu u MSP a VS ČR provedly v době od srpna 2003 do března 2004 skupiny kontrolujících NKÚ odboru obrany a bezpečnosti a kontrolu u vybraných věznic a vazebních věznic provedly v době od listopadu 2003 do února 2004 skupiny kontrolujících územních odborů střední Čechy, západní Čechy, severozápadní Čechy, jižní Čechy, severovýchodní Čechy, jižní Morava, střední Morava a severní Morava.

Námítky proti kontrolnímu protokolu podané VS ČR byly vypořádány rozhodnutím vedoucí skupiny kontrolujících.

S e n á t NKÚ (ve složení: Mgr. Marie Hošková – předsedkyně, Ing. Jiří Adámek, MVDr. Rudolf Němeček, Mgr. Zdeňka Profeldová – členové) na svém zasedání dne 5. května 2004

s c h v á l i l usnesením č. 03/20/27

k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I.**Úvod**

Kompetence a povinnosti MSP v oblastech souvisejících se zabezpečením činností u VS ČR byly v kontrolovaném období vymezeny zejména zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a zákonem č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

VS ČR byla zřízena zákonem č. 555/1992 Sb. jako rozpočtová organizace ke dni 1. 1. 1993 a dle tohoto zákona je ozbrojeným bezpečnostním sborem. Od 1. 1. 2001 je podle zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, organizační složkou státu a účetní jednotkou.

Kontrola u VS ČR byla provedena na jejím generálním ředitelství (dále jen „GŘ VS“) a v 11 vybraných věznicích (věznicích Valdice, Rýnovice, Kynšperk nad Ohří, Plzeň, Kuřim, Mírov, Heřmanice a vazebních věznicích Praha-Ruzyně, České Budějovice, Hradec Králové a Olomouc).

Kontrole bylo podrobena hospodaření s majetkem státu, ke kterému měla VS ČR v letech 2001 a 2002 příslušnost hospodaření (viz tabulka č. 1):

Tabulka č. 1

(v Kč)

Účet	Název	2001	2002
- - -	Nehmotný investiční majetek celkem	62 221 936	79 678 572
- - -	Hmotný investiční majetek celkem, z toho:	9 772 018 512	10 224 951 836
021	Stavby	5 822 311 770	5 934 896 150
022	Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	1 316 944 302	1 408 905 523
028	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	597 421 536	635 804 573
031	Pozemky	557 780 884	561 565 378
032	Umělecká díla	185 792	185 792
042	Pořízení dlouhodobého hmotného majetku	1 477 374 228	1 683 594 420

V letech 2001 a 2002 byly z kapitoly 336 – Ministerstvo spravedlnosti vyčleněny a VS ČR použity finanční prostředky v objemu (viz tabulka č. 2):

Tabulka č. 2

(v tis. Kč)

Rok	Neinvestiční prostředky			Investiční prostředky			Rozpočet c e l k e m		
	schválené	upravené	čerpané	schválené	upravené	čerpané	schválený	upravený	čerpaný
2001	5 327 214	5 357 604	5 446 309	473 956	491 563	351 413	5 801 170	5 849 167	5 797 722
2002	5 544 925	5 814 182	5 902 801	371 973	525 224	410 962	5 916 898	6 339 406	6 313 763

VS ČR mj. vytváří podmínky pro pracovní a jinou účelnou činnost osob ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody v rámci svého vnitřního provozu, a to realizací vlastní výroby nebo smluvně u jiných subjektů. Za účelem zaměstnávání uvedených osob provozuje zejména hospodářskou činnost a v omezeném rozsahu rostlinou i živočišnou výrobu na vlastních pomocných hospodářstvích.

V letech 2001 a 2002 zabezpečila VS ČR zaměstnávání průměrně 42 % odsouzených osob. Ve vnitřních provozech jich bylo v roce 2001 zaměstnáno celkem 1 947 a v roce 2002 celkem 1 972, u podnikatelských subjektů v roce 2001 celkem 2 598 a v roce 2002 celkem 2 041. V hospodářské činnosti realizované u 11 věznic bylo zaměstnáno v roce 2001 celkem 806 odsouzených osob a byl dosažen hospodářský výsledek ve výši 5 805 tis. Kč, v roce 2002 bylo zaměstnáno 691 osob a hospodářský výsledek byl vykázan ve výši 3 319 tis. Kč. Ve vlastní výrobě realizované v 6 věznicích bylo zaměstnáno v roce 2001 celkem 115 osob a hodnota zhotovených výrobků činila 25 204 tis. Kč, v roce 2002 bylo zaměstnáno 125 osob a dosažená hodnota zhotovených výrobků činila 27 018 tis. Kč. Provoz vlastních pomocných hospodářství zabezpečovaly jen čtyři věznice a ročně v nich bylo zaměstnáno pouze 12 až 16 odsouzených osob.

II.

Skutečnosti zjištěné kontrolou u Ministerstva spravedlnosti

1. MSp neplnilo povinnosti dle ustanovení § 4a písm. b) zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, ve znění zákona č. 460/2000 Sb., kde je mj. stanoveno:

„Ministerstvo při výkonu státní správy vytváří Vězeňské službě podmínky k řádnému výkonu její činnosti zejména tím, že ...

b) provádí kontrolu dodržování povinností stanovených zvláštními právními předpisy při hospodaření s majetkem státu a kontrolu dodržování ostatních právních předpisů, pokud nepatří do působnosti jiného orgánu...“,

tím, že dlouhodobě neprovádělo kontrolu hospodaření VS ČR s nemovitým majetkem, zejména s pozemky. Již kontrolou NKÚ č. 95/17 – „Hospodaření s nemovitým majetkem a prostředky státního rozpočtu kapitoly ‚Ministerstvo spravedlnosti‘ vyčleněnými na zabezpečení vybraných ústavů a zařízení Vězeňské služby“, byl MSp vytýkán malý vliv na hospodaření VS ČR s nemovitým majetkem, zejména při řešení nepříznivého stavu v evidenci tohoto majetku, v jeho zaúčtování, v ohlašování změn do katastru a v používání zemědělské a lesní půdy. Kontrolní závěr z této kontroly byl uveřejněn v částce 2 Věstníku NKÚ z roku 1996. Následně přijatá opatření k nápravě se ukázala jako neúčinná.

2. MSp jako správce kapitoly kontrolou nezjistilo, že VS ČR dlouhodobě vede na účtech nedokončených investic i akce, které byly prokazatelně ukončeny, a pořízený majetek byl již před několika lety vzat do užívání, přestože tento stav byl zřejmý z výkazových a účetních podkladů (minimálně od roku 1998) předávaných VS ČR na MSp. Přitom je dle **ustanovení § 40 odst. 1 a následně od 1. 1. 2002 dle ustanovení § 39 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb. (o rozpočtových pravidlech)** odpovědně za hospodaření se státními prostředky ve své kapitole.

VS ČR tak k 31. 12. 2001 vedla na účtu 042 – Pořízení dlouhodobého hmotného majetku výdaje ve výši 1 477 374 228 Kč a k 31. 12. 2002 ve výši 1 683 594 420 Kč.

MSp nezjistilo, že jím vyčleňované investiční prostředky pro potřeby VS ČR nebyly zahrnuty do pořizovací ceny majetku, že inventarizace účtů pořízení nebyla VS ČR prováděna a že analytická evidence účtovaných položek zhodnocení a pořízení majetku nebyla vedena.

3. Hospodářská činnost VS ČR

MSp dle **ustanovení § 23b odst. 2 zákona č. 555/1992 Sb.** vydalo vyhlášku č. 93/2001 Sb., o hospodářské činnosti Vězeňské služby České republiky, ale v ní nejsou zejména podmínky této činnosti v potřebném rozsahu řešeny. Nedostatečně je řešen například:

- rozsah platnosti zásad vymezených právní úpravou pro jinou (dříve hospodářskou) činnost příspěvkových organizací nebo územních samosprávných celků pro hospodářskou činnost organizační složky státu, včetně oblasti tvorby zisku, ověřování a schvalování jeho oprávněné výše, rozdělení, zúčtování i průkaznosti jeho užití; kontrolou bylo zjištěno, že v důsledku toho provozovny hospodářské činnosti u VS ČR používají dle vlastní úvahy mj. postupy účtování a účty vymezené pro územní samosprávné celky nebo i pro podnikatele;
- problém odepisování majetku používaného zcela nebo jen z části pro účely hospodářské činnosti v organizační složce státu. VS ČR majetek používaný pro tento účel sice odepisuje obdobně jako příspěvkové organizace, ale jako účetní jednotka nemá sestaven odpisový plán ve smyslu ustanovení § 28 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb. a ani z odpisů hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku fond reprodukce majetku nevytváří.

4. Vlastní výroba

Pravidla a podmínky provozování této činnosti nejsou normativně upraveny. Jediným obecně závazným právním předpisem, který vlastní výrobu zmiňuje, je pouze zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, který v ustanovení § 30 odst. 1 uvádí: „*Věznice vytvářejí podmínky pro zaměstnávání odsouzených buď v rámci svého provozu, vlastní výroby nebo podnikatelské činnosti anebo smluvně u jiných subjektů.*“

Vlastní výroba ve VS ČR je plně hrazena z rozpočtových prostředků a je provozována ve vlastních výrobních prostorách vybavených vlastní výrobní technologií. Zhotovované výrobky slouží pouze pro potřeby Vězeňské služby.

5. Práce ve vlastních provozech věznic a u GŘ VS

Vykonávání prací ve vlastních provozech je jedním ze způsobů zaměstnávání obviněných a odsouzených osob u VS ČR. Žádný obecně závazný právní předpis však podmínky zaměstnávání vězňenských osob v rámci vlastních provozů neřeší, s výjimkou výše citovaného ustanovení § 30 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb. Tato oblast není komplexně řešena ani vnitřním předpisem VS ČR.

6. Provoz vlastních pomocných hospodářství (dále jen „VPH“)

Pro provoz VPH (v oblasti živočišné i rostlinné výroby) byl vydán rozkaz ministra spravedlnosti č. 38/1990, ale VS ČR se tímto resortním normativním aktem pro jeho zastaralost již v plném rozsahu neřídí. Tento rozkaz sice upravuje provozování VPH jako činnost rozpočtovou, současně však umožňuje odprodej části produkce nebo i poskytování vymezené části produkce zdarma. Kontrolou u věznic Plzeň a Kuřim bylo zjištěno, že část produkce rostlinné výroby byla skutečně zaměstnancům věznic odprodávána.

Z uvedených skutečností je zřejmé, že se v podstatě jedná o skrytou hospodářskou činnost, přestože věznic ji hradí výlučně z rozpočtu, a to dle zavedených zvyklostí buď jako činnost v rámci vlastního provozu nebo jako vlastní výrobu.

III.

Skutečnosti zjištěné kontrolou u Vězeňské správy ČR

1. V oblasti hospodaření s majetkem státu

a) VS ČR neplnila povinnosti dle **ustanovení § 14 odst. 1 a 2 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích**, kde je mj. uvedeno:

„Organizační složka si počíná tak, aby svým jednáním majetek nepoškozovala a neodůvodněně nesnižovala jeho rozsah a hodnotu ...“

„Příslušná organizační složka vede majetek v účetnictví a provádí jeho inventarizace podle zvláštních právních předpisů ...“,

a to tím, že u části majetku neodůvodněně snižovala jeho hodnotu nebo ho nevedla v účetnictví v úplném rozsahu, například:

- v roce 2001 nezvýšila pořizovací cenu stravovacích provozů u věznic Vinařice a Valdice o náklady související s jejich výstavbou a rekonstrukcí v celkové výši 503 441 Kč;
- v roce 2001 nevedla v účetnictví majetek užívaný vazební věznicí Ruzyně v pořizovací ceně 254 377 Kč a v roce 2002 v pořizovací ceně 473 683 Kč, ačkoliv byla s tímto majetkem příslušná hospodařit;
- v roce 2002 nezaúčtovala do hodnoty majetku technické zhodnocení staveb u vazební věznic České Budějovice v ceně 3 300 153 Kč a na majetkový účet 022 nezavedla dlouhodobý hmotný majetek užívaný touto věznicí v pořizovací ceně 9 973 624 Kč;
- u věznic Heřmanice naopak zvyšovala až do roku 1997 pořizovací cenu nemovitého majetku nesprávně o náklady na opravy a údržbu ve výši minimálně 4 805 000 Kč a tak ji vzkazovala i v kontrolovaném období.

U sedmi kontrolovaných organizačních jednotek snížila VS ČR hodnotu majetku v roce 2001 celkem o 503 441 Kč a v roce 2002 o 15 149 883 Kč. U šesti kontrolovaných organizačních jednotek nevedla v roce 2001 v účetnictví majetek v ceně 2 591 884 Kč a v roce 2002 v ceně 31 019 851 Kč.

b) VS ČR nevedla úplnou a průkaznou evidenci pozemků, řádně je neinventarizovala a v důsledku toho neohlásila veškeré změny údajů o pozemcích příslušným katastrálním úřadům. Ke kontrole předložila evidenci, která v řadě případů neodpovídala skutečnosti nebo stavu uvedenému v katastru nemovitostí. Tím porušila **ustanovení § 10 odst. 1 písm. d)**

zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), kde je mj. stanoveno:

„Vlastníci a jiní oprávnění jsou povinni ...

d) ohlásit katastrálnímu úřadu změny údajů katastru týkající se jejich nemovitosti, a to do 30 dnů ode dne jejich vzniku ...“

Například:

- neevidovala a nezaúčtovala pozemky o celkové výměře 7 070 m², u kterých je vedena na listech vlastnictví (dále jen „LV“) v katastru jako oprávněný subjekt;
- naopak vykazovala ve své evidenci zemědělské pozemky o celkové výměře 9 035 m², které na LV zapsány nemá a ke kterým během kontroly žádné nabývací listiny nedoložila;
- vykazovala v evidenci parcelu č. 429 jako jediný pozemek o výměře 55 022 m², přestože v katastru nemovitostí je tato parcela vedena pod sedmi různými díly s celkovou výměrou nižší o 1 000 m², přičemž čtyři díly z nich jsou dle LV ve vlastnictví státu pouze z poloviny;
- v katastru vedené zemědělské pozemky o souhrnné rozloze 37 020 m² vedla v evidenci jako „ostatní plochy“ a ve své evidenci zemědělské půdy vedla pozemky o rozloze 10 163 m² jako zastavěnou plochu, výrobní zónu, střelnici, parkoviště apod.;
- naopak v evidenci vykazovala jako zemědělské i pozemky o celkové rozloze 5 456 m², které jsou v katastru na LV vedeny jako „ostatní plocha“.

c) VS ČR při hospodaření s pozemky zejména porušovala ustanovení § 2 odst. 1 a § 22 odst. 3 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zák. č. 183/1993 Sb., v kterých se mj. stanoví:

„Kromě vlastníka mají právo užívat půdu jiné osoby jen na základě smlouvy uzavřené s vlastníkem nebo na základě smlouvy uzavřené s pozemkovým fondem, není-li zákonem stanoveno jinak.“

„Nedošlo-li mezi dosavadním uživatelem a vlastníkem zemědělského pozemku k jiné dohodě, vznikne dnem účinnosti tohoto zákona, nebo dnem, kdy byl pozemek podle části druhé tohoto zákona vydán, mezi nimi nájemní vztah ...“,

tím, že od roku 1993 až do doby ukončení kontroly nezabezpečila převod zemědělských pozemků do správy Pozemkového fondu ČR (dále jen „PF ČR“), případně s ním neuzavřela příslušné smlouvy umožňující jí v rámci zásad uvedeného zákona s nimi hospodařit; VS ČR vykazovala ve své evidenci ještě k 30. 6. 2003 celkem 82 zemědělských pozemků o celkové výměře 150 722 m², dvě parcely lesní půdy o celkové výměře 37 m² a celkem 13 pozemků s vodní plochou o celkové výměře 5 500 m².

2. V oblasti hospodaření s rozpočtovými prostředky

a) VS ČR porušila ustanovení § 21 zákona č. 218/2000 Sb., které stanoví:

„Nestanoví-li tento zákon jinak, mohou být prostředky státního rozpočtu použity pouze v příslušném rozpočtovém roce k účelům, na které byly určeny zákonem o státním rozpočtu.“,

tím, že část nákladů na zhodnocení dlouhodobého hmotného majetku hradila z provozních prostředků a technické zhodnocení nesprávně zaúčtovala do nákladů. V důsledku toho vedla v účetnictví zkreslené pořizovací ceny zejména u nemovitého majetku.

Například v roce 2002 uhradila z provozních prostředků:

- v rámci tří stavebních akcí v areálu pomocných zařízení GŘ VS celkem 2 800 464 Kč za práce, které měly charakter technického zhodnocení;
- při rekonstrukci podhledů chodeb v areálu GŘ VS částku 514 763 Kč za dodávky, které byly nedílnou součástí stavebního díla, a tedy jeho technickým zhodnocením;
- v objektech věznice Valdice výdaje na rekonstrukci střechy a přístavbu sociálního zařízení v souhrnné ceně 3 527 003 Kč, ačkoliv se rovněž jednalo o technické zhodnocení;
- při třech stavebních akcích ve vazební věznici Ruzyně náklady na rekonstrukci objektů v souhrnné výši 1 301 859 Kč;

- v objektu vazební věznice České Budějovice náklady na rekonstrukci vjezdových vrat, na nově vybudované sociální zařízení a provozní prostory v celkové výši 1 685 399 Kč.

b) VS ČR porušila ustanovení § 68 odst. 3 a 4 zákona č. 218/2000 Sb., kde je stanoveno:

„V ubytovacích zařízeních musí úhrada za ubytování odpovídat výdajům a poměrné části odpisů, případně nákladům souvisejícím s poskytovanou službou podle písmene b).“

„Vlastnímu zaměstnanci může organizační složka státu nebo příspěvková organizace uhradit částku až do výše 50 %, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.“

tím, že u vazební věznice Hradec Králové prováděla úhradu ubytování nejen vlastním zaměstnancům, ale i jejich rodinným příslušníkům. V dané ubytovně neodpovídala úhrada za ubytování vynaloženým výdajům, v důsledku toho činil rozdíl mezi výdaji a úhradou za ubytování v roce 2001 celkem 1 125 804 Kč, v roce 2002 celkem 1 033 860 Kč a byl uhrazen z prostředků státního rozpočtu.

3. V oblasti inventarizace majetku

VS ČR neplnila povinnosti dle § 14 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb. a současně porušila v roce 2001 ustanovení § 29 odst. 1 a § 30 odst. 1 a 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v původním znění, a v roce 2002 ustanovení § 29 odst. 1 a § 30 odst. 1, 2 a 4 zákona č. 563/1991 Sb., ve znění zákona č. 353/2001 Sb.,

tím, že u jednotlivých věznic inventarizací neověřila, zda stav nemovitého majetku vedeného v účetní evidenci odpovídá skutečnosti, kdy část majetku nebyla v inventurních soupisech uvedena, nebyla inventarizací podrobena a rozdíly mezi stavy majetku v inventurních soupisech a v účetnictví nebyly řešeny. Takto VS ČR například:

- neinventarizovala pořízený majetek vedený v roce 2001 na účtu 042 v ceně 1 349 400 749 Kč, v roce 2002 na účtu 042 v ceně 1 556 205 441 Kč a na účtu 041 v ceně 8 972 244 Kč;
- v roce 2001 z celkového objemu majetku v užívání u GR VS v pořizovací ceně 267 280 204 Kč doložila inventarizaci pouze u majetku v ceně 170 628 080 Kč;
- u vazební věznice Ruzyně v roce 2001 uvedla v inventurních soupisech stav majetku a materiálu na skladě nižší oproti stavu v účetnictví o 3 957 007 Kč, ale inventurou rozdíl nevykázala; rovněž v roce 2002 takto nedoložila inventurními soupisy inventarizaci majetku v účetní hodnotě 1 321 650 Kč;
- v letech 2001 a 2002 neinventarizovala majetek na účtu 032 – Umělecká díla a předměty v pořizovací ceně 185 792 Kč; v těchto letech rovněž neinventarizovala a nedohledala majetek vykazovaný v účetnictví na bývalou věznici Říčany v celkové výši 172 548 Kč;
- v roce 2002 u věznice Plzeň nezahrnula do inventarizace majetek v pořizovací ceně 5 247 230 Kč a u vazební věznice České Budějovice majetek v pořizovací ceně 7 446 895 Kč, přičemž příslušné inventarizační komise žádné rozdíly v evidenci a zaúčtování majetku nezjistily;
- prováděla podstatnou část inventarizace majetku i po skončení prvního měsíce následujícího účetního období, a to až do počátku měsíce března;
- předkládala u GR VS i organizačních článků inventurní soupisy, které v mnoha případech neobsahovaly údaje jednoznačně určující zjištěný majetek, zejména inventurní číslo a ocenění jednotlivého majetku. Kontrolou byly zjištěny i případy přidělování společného inventurního čísla pro několik kusů dlouhodobého majetku, čímž byla znemožněna identifikace konkrétního majetku.

4. V oblasti účetnictví

VS ČR porušila ustanovení § 4 odst. 3, § 7 odst. 1 (resp. od 1. 1. 2002 ve znění zákona č. 353/2001 Sb. § 8 odst. 1) a § 13 odst. 1 písm. c) zákona č. 563/1991 Sb. tím, že

- nevedla jedno účetnictví za účetní jednotku jako celek, ale decentralizovaně u jednotlivých organizačních jednotek; za celou organizační složku státu byly účetní podklady ze všech organizačních jednotek předávány jen v omezeném rozsahu a sumarizovány na GR VS,

které z dílčích předávaných podkladů zpracovávalo účetní závěrku a další výstupy pro nadřízené orgány;

- nevedla za účetní jednotku knihy analytické evidence a knihu došlých faktur za celou účetní jednotku vedla pouze v oblasti investičních výdajů;
- nevedla v účetnictví veškerý majetek, ke kterému měla příslušnost hospodaření, a naopak v něm vedla jako vlastní i majetek jiných oprávněných subjektů.

Stav popsáný ve stati „III. – Skutečnosti zjištěné kontrolou u VS ČR“ zpochybňuje vykazované pořizovací ceny majetku obhospodařovaného VS ČR, skutečné čerpání zejména neinvestičních prostředků, a tím i údaje uváděné v rozvahách účetních závěrek a v podkladech pro závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 336 – Ministerstvo spravedlnosti.

IV.

Další skutečnosti zjištěné kontrolou

MSp ponechává pro VS ČR v platnosti celou řadu resortních normativů vydaných v letech 1974 až 1992 pro podmínky a potřeby bývalého Sboru nápravné výchovy. Zejména část z nich, tj. rozkazy a nařízení ministra spravedlnosti, je již zastaralá, není v souladu se současným právním stavem a neodpovídá podmínkám vymezeným pro současnou činnost VS ČR. V důsledku toho jsou pro část činností VS ČR dodatečně vydávány normativy v působnosti generální ředitelky VS ČR, přestože v daných oblastech zastarávající normativy vydané dříve ministrem spravedlnosti doposud zrušeny nebyly.

VS ČR se dlouhodobě nedaří účinně vymáhat pohledávky za propuštěnými vězni i vězňenými osobami. K 31. 12. 2001 vykázala pohledávky za propuštěnými vězni a vězňenými osobami v objemu cca 623 245 tis. Kč a k 31. 12. 2002 v objemu cca 766 617 tis. Kč. Pohledávky za propuštěnými vězni nejsou VS ČR vymáhány centrálně, ale agendu mají v působnosti jednotlivé vězňice. Úhrady pohledávek za vězňenými osobami jsou v rozhodující míře závislé na zaměstnanosti odsouzených a úhrada pohledávek za propuštěnými vězni je zejména limitována jejich nemajetností a jen příležitostným zaměstnáním.

V.

Shrnutí

Z výsledků kontrolní akce vyplývá, že ovlivňování hospodaření VS ČR z úrovně MSp je systémově nedořešené, podmíněné nedostatečnou nebo zastaralou normativní úpravou a děje se v podstatě bez účinného vlivu odborných útvarů ministerstva. MSp se doposud nepodařilo vytvořit optimální podmínky k řádnému výkonu činností VS ČR, zejména při hospodaření s majetkem státu, s rozpočtovými prostředky a v oblasti zaměstnávání vězňených osob.

Výsledky kontroly ukázaly, že opatření přijatá v oblasti hospodaření VS ČR po kontrolní akci NKÚ ukončené v roce 1996 nebyla dostatečně účinná, neboť nedostatky u VS ČR se i po sedmi letech opakují:

- rozdíly mezi platným právním stavem a skutečností při hospodaření VS ČR, zejména nezabezpečení včasné návaznosti souvisejících resortních normativních aktů na obecně platné právní normy;
- nedůsledně a neúplně vedené jedno účetnictví ze strany VS ČR za organizační složku státu jako celek;
- nedůsledně a neúplně prováděné inventarizace majetku u VS ČR;
- neúplná nebo neprůkazná evidence majetku VS ČR, která neodpovídá skutečnosti nebo u nemovitého majetku stavu zapsanému v katastru;
- nedořešené vztahy v užívání zemědělské a lesní půdy u VS ČR;
- úhrada investičních výdajů z provozních prostředků, zejména při technickém zhodnocení hmotného majetku VS ČR;

- zdlouhavé až několikaleté zavádění pořízeného nebo zhodnocovaného majetku na majetkové účty a do evidence, přestože ten již byl dříve vzat organizačními jednotkami VS ČR do užívání.

Rozsah porušovaných právních předpisů a norem, především v oblasti hospodaření se státním majetkem a na úseku účetnictví u VS ČR, jejichž nedodržování vyúsťuje ve zkreslení účetní rozvahy a závěrky této organizační složky státu, je důsledkem systémových nedostatků jak v činnosti VS ČR, tak i v oblasti řízení VS ČR z úrovně MSp.